WIJKNIEUWS Bargeres

Nummer 10, november 2012

Van de redactie

Op de commerciële toer

Altijd spannend als je iets nieuws begint. Voor Wijknieuws is dat het 'toelaten' van advertenties. We vinden dat advertenties niet ten koste van de inhoud mogen gaan en we leggen onszelf daarom een beperking op qua aantal en grootte. Maar de animo is goed te noemen en dat is slim bekeken van deze ondernemers. Want Wijknieuws bestrijkt niet alleen een groot gebied (bijna 10.000 inwoners), maar wordt ook nog eens heel goed gelezen!

Nieuwe rubriek

Iets anders dat nieuw is in deze editie, is de rubriek 'Oud Bargeres'. Kwam een stukje algemene historie al aan bod bij de oude voorwerpen die de heer Kaspers (inmiddels oud-Bargeresser) verzamelde, nu is de wijk zelf aan bod. Bargeres is natuurlijk nog niet oud, maar een blik achterom werpen kan de moeite waard zijn. Voor een gedegen introductie van dit onderwerp, deze editie hier wat meer aandacht voor.

Waar ik benieuwd naar ben, is wie deze rubriek interessant vindt. Is dat gerelateerd aan een bepaalde leeftijd of aan het aantal jaren dat u in deze wijk woont? U mag uw reactie (met leeftijd en Bargeres-woonjaren) mailen naar wijkverenigingmarlies@gmail.com. Ook tips, (oud) beeldmateriaal en documentatie over de wijk is van harte welkom!

Marlies Zeeman

Oud Bargeres (1)

Als wijkbewoner van Bargeres sta je er niet bij stil, dat de plek die jij je 'thuis' noemt en waar je leeft, lacht, huilt en bemint, ooit door stadsontwikkelaars is bedacht. Onze wijk is in de vorige eeuw op de tekentafel ontworpen en ingepast in een gebied dat daarvóór een agrarische bestemming had. Enkele kenmerken daarvan zijn nu nog duidelijk zichtbaar, zoals de houtwallen met de oude eiken die nog te vinden zijn.

Bargeres in de steigers: rechts de Borgerbrink, in het midden het R.K. bejaardentehuis in aanbouw, foto 16-8-1978. (GemeenteArchief Emmen)

Inleiding

Mijn passie voor geschiedenis gecombineerd met enthousiasme voor onze wijk, bracht me ertoe het GemeenteArchief in te duiken en met dank aan de hulpvaardigheid van archivaris Peter Kraan op zoek te gaan naar hoe totstandkoming van de wijk Bargeres in zijn werk is gegaan. Vanaf deze maand doe ik af en toe verslag in Wijknieuws van de feiten die ik boven tafel krijg. Dat zullen geen buitengewone ontdekkingen zijn, maar hopelijk lukt het wel een beeld te schetsen van wat er destijds speelde toen Bargeres bedacht, ontworpen en gebouwd werd.

De context

De ontwikkeling van Bargeres kan niet los gezien worden van de ontwikkeling van Emmen als industrialisatie-kern. Na de Tweede Wereldoorlog besloot de overheid de wederopbouw voortvarend op te pakken. In Zuidoost Drenthe was veel werkloosheid. Dit gebied werd met het 'welvaartsplan voor Z.O. Drenthe' (1951) door de Tweede Kamer dan ook als probleemgebied erkend. Dit betekende dat er geld beschikbaar kwam voor realisatie van een ontwikkelingsplan. Ook het besluit van de overheid om begin jaren 60 over te gaan op een spreidingsbeleid van de Nederlandse bedrijvigheid en bevolking heeft een positief effect gehad op de Noordelijke en dus ook Emmense economie[1]. De gevolgen van dit beleid waren dan ook groot voor Emmen: in hoog tempo moesten er woningen komen voor werknemers uit de regio en andere delen van het land. Na de bouw van de wijk Emmermeer werd besloten om rondom het buurtschap Angelslo een wijk met dezelfde naam te bouwen. Wat we nu amper kunnen beseffen, is dat de faam van Emmen als het gaat om het met lef bouwen van nieuwe woonwijken tot over de hele wereld bekend werd. Het sterke concept Open Groene Stad lag hieraan ten grondslag: woonwijken waarin de traditionele straten werden uitgebannen en de woonerf-structuur werd toegepast, waarin tevens het bestaande landschap geïntegreerd werd in de structuur van de wijk. Vooral de wijken Angelslo en Emmerhout werden internationale bedevaartsoorden. [2]

Lees verder op pagina 3 >>

1 'Actie, actie, actie...' : de vakbeweging en de regio Noord-Nederland, 1960-1992, (2009) Teun Jan Zanen.

2 Emmen, de bouw van een aangename stad in het groen (1995), Peter Huygen

Wijknieuws Bargeres, maandelijkse uitgave van Wijkvereniging Bargeres

Wijkwinkel Bargeres
Alerderbrink 12, 648411
wijkwinkelbargeres@gmail.com
Openingstijden:
Maandag tot en met donderdag: 9.00-15.00 uur
Vrijdag 'loket' gesloten

Bestuur Wijkvereniging:
Marlies Zeeman (voorzitter, Wijknieuws), Mia Stulen (penningmeester), Mariska Huizing (voorzitter uitvoeringsoverleg), Stéphanie van der Gaag, Wies Goudriaan. (speelvoorzieningen, mail naar speleninbargeres@live.nl).

Volgende uitgave:
Wijknieuws Bargeres nummer 11/2012 verschijnt op 1 december.
Uw bijdrage hiervoor moet uiterlijk op dinsdag **20 november** bij ons binnen zijn (brievenbus Naoberschapsbank of mailen naar wijkverenigingmarlies@gmail.com).

VERVOLG OUD BARGERES

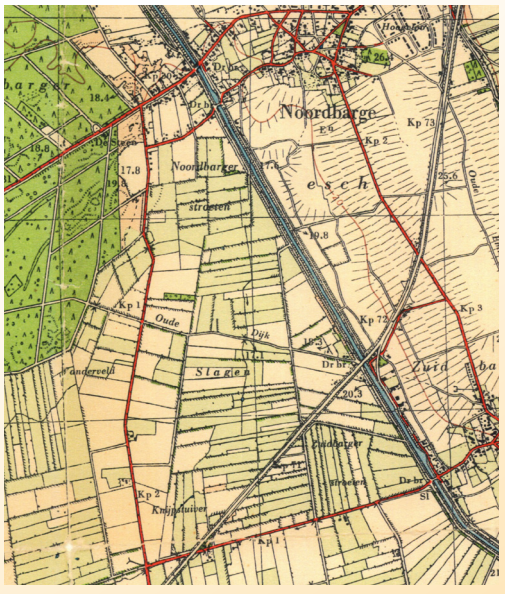

Links: kaart uit 1952 van het gebied waar Bargeres gesitueerd zal worden. In het oostelijke gedeelte tussen Oranjekanaal en spoorlijn ligt de Oude Zuidbargerstraat. Rechts: schets behorend bij het Besluit Structuurplan 1962, waarin duidelijk te zien is de dat Noordbarge binnen de grenzen van de nieuwe wijk ligt.

Besluitvorming

Eind jaren 50 al leeft de wens op het gemeentehuis om te komen tot een totaalplan voor Emmen, waar in grote lijnen de ambities van Emmen als gemeente worden vastgelegd. Uiteindelijk wordt dit 'Structuurplan 1980' pas bekrachtigd in 1970, maar langs de contouren die in voorliggende jaren al duidelijk waren, worden al wel vergaande besluiten genomen over de bouw van extra wijken.
Opmerkelijk was het om te ontdekken dat het eerste besluit aangaande Bargeres deze maand 50 jaar geleden heeft plaatsgevonden! College van B&W heeft al in november 1962 een besluit in procedure genomen waarin gesproken wordt over uitbreiding van Emmen met in eerste instantie één nieuwe woonwijk te weten de wijk 'Zuidbarge' (werktitel?). Het gaat hier om het Besluit Structuurplan van 14-11-1962, gericht aan de directeur Gemeentewerken, de heer Maas. Dit besluit wordt kort daarna al gewijzigd, want na overleg met de gemeenteraad op 26 november wordt duidelijk dat twee plannen in procedure gebracht gaan worden, te weten Emmerhout en ´Zuidbarge´. Pas bij het verzenden van berichtgeving naar de kranten, wordt voor het eerst gesproken over 'Barger-es' (7 januari 1963). In de Emmer Courant van 10 januari 1963 wordt geen naam van de wijk genoemd, alleen de gebiedsbeschrijving: "Ongeveer begrensd door Ermerweg, Nieuw-Amsterdamsestraat, spoorlijn, de Hoge Loo en Noordbargerstraat." Een oplettende lezer heeft meteen door dat volgens deze plannen Noordbarge ingelijfd wordt in deze nieuwe woonwijk! Zo wordt dit ook letterlijk benoemd in sommige stukken.
Bezwaren tegen het plan kon men indienen tot en met 7 februari 1963.
Wat de reacties op dit plan zijn – m.n. van inwoners van Noordbarge – zal ik in een volgende editie beschrijven. MZ
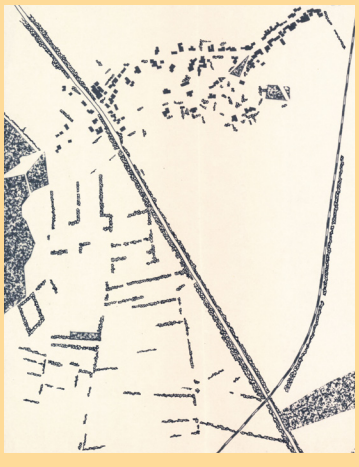
De esgronden waar de toekomstige wijk op gebouwd zou worden verschilden links en rechts van het Oranjekanaal nogal van karakter. Westelijk een landschap met houtwallen (deze zijn ingetekend op de linkerkaart, links van het kanaal wel houtwallen, rechts niet). Oostelijk van het Oranjekanaal was het hoogteverschil een belangrijke kenmerk (zie rechterkaart: hoe dichter de lijnen op elkaar, hoe groter het hoogteverschil). Ook kenmerkend was de lappendeken van kleine kavels, vergelijkbaar met onderstaande luchtfoto die is gemaakt van de Noorbargeres van vóór de ruilverkaveling. Het laat de grote hoeveelheid smalle, langgerekte akkers zien (foto afkomstig uit 'Emmen in het perspectief van de es', 2005. Kaarten afkomstig uit 'Nota uitgangspunten Bargeres', 1968.)
De kenmerken van houtwallen en hoogteverschillen zijn nog steeds te herkennen in onze wijk.